

Studiul epistolei către Evrei – W.J. Ouweneel

Studiul nr. 7: Isus – Mijlocitorul unui legământ mai bun (Evrei 8.1-13)

Introducere

A. Persoana mai bună (Evrei 1.1-7.28)

B. Sistemul mai bun (Evrei 8.1-10.18)

1. Isus, Mijlocitorul unui legământ mai bun (Evrei 8.1-13)

1.1 Isus, Slujitorul Locului Preasfânt (Evrei 8.1-5)

1.2 Isus și noul legământ (Evrei 8.6-13)

==> Teme

1. Citiți mai întâi întreg pasajul în liniște și atent, căutați să aflați cât se poate de bine expunerea de idei a scriitorului și să descoperiți cele două teme principale.

2. Cum se leagă versetul 1 de pasajul anterior?

3. Numiți motivul pentru care este redată în versetul 1 înălțarea lui Hristos și comparați acesta cu celelalte patru locuri din epistolă în care se vorbește despre înălțarea lui Hristos.

4. Ce conține cuvântul „slujitor” în versetul 2 și cuvântul „slujbă” în versetul 6?

5. Despre care „Loc Preasfânt” și despre care „cort” este vorba aici (versetele 2 și 5)?

6. La ce se referă cuvântul „ce” [„ceva”] din versetul 3? Ia seama atent la contextul în care stă versetul!

7. Ce sunt „făgăduințele” din versetul 6?

8. Ce este „cel dintâi” și „al doilea” din versetul 7? De ce este necesar „al doilea”?

9. Cu cine este încheiat noul legământ (versetul 8)? Ce are aceasta a face cu destinatarii epistolei către Evrei și cu noi?

10. Ce se aplică la noi în sens spiritual și ce se aplică în sensul adevărat al cuvântului din descrierea din versetele 8-12? (compară cu 2 Corinteni 3).

B 1.2 Isus și noul legământ (Evrei 8.6-13)

6. dar acum a obținut o slujbă cu atât mai înaltă, cu cât este și mijlocitor al unui legământ mai bun ^a, care este întemeiat pe promisiuni mai bune. 7. Pentru că, dacă cel dintâi ar fi fost fără cusur, nu s-ar fi căutat niciodată loc pentru un al doilea. 8. Pentru că, muștrându-i, spune: „Iată, vin zile, zice Domnul, când voi încheia, pentru casa lui Israel și pentru casa lui Iuda, un nou legământ; 9. nu după legământul pe care l-am făcut cu părinții lor, în ziua în care i-am apucat de mână, ca să-i scot din țara Egiptului; pentru că ei n-au stăruit în legământul Meu, nici Eu nu M-am uitat la ei, zice Domnul. 10. Pentru că acesta este legământul pe care-l voi face cu casa lui Israel după acele zile, zice Domnul: dând legile

Mele în mintea lor, le voi înscrie și pe inimile lor; și le voi fi Dumnezeu și ei Îmi vor fi popor ^b. **11.** Și nu vor mai învăța fiecare pe aproapele său și fiecare pe fratele său, spunând: «Cunoaște-L ¹ pe Domnul!»; pentru că toți Mă vor cunoaște ¹, de la cel mic până la cel mare dintre ei. **12.** Pentru că voi fi îndurător față de nedreptățile lor și nicidecum nu-Mi voi mai aminti de păcatele lor și de nelegiuirile lor^c. ^c **13.** Prin aceea că zice „nou“, a făcut vechi pe cel dintâi; iar ce este învechit și îmbătrânit este aproape de dispariție.

Observații

¹. Primul „cunoaște” înseamnă „a cunoaște obiectiv” la modul general; al doilea „cunoaște” înseamnă „cunoaștere conștientă, lăuntrică”.

^a. Evrei 7.22; 9.15; 12.24

^b. Evrei 10.16

^c. Evrei 10.17; Ieremia 31.31-34

Comentariu

Versetul 6 constituie un contrast la versetele 4 și 5:

- pe pământ exista o slujire care se întemeia pe vechiul legământ și pe făgăduințele mai mici, și care era numai o imagine și o umbră a slujirii cerești;
- în cer există acum o slujire mult mai aleasă, care se bazează pe noul legământ și pe făgăduințe mai bune, și care este împlinirea și realizarea a ceea ce în slujirea pământească era numai o referire.

În Evrei 9 și 10 se arată cum vechiul legământ a fost înlocuit prin slujirea noului legământ. Noul legământ conține un Loc Preasfânt nou, o jertfă pentru păcat nouă și o familie de preoți nouă.

Înșușirile unui legământ (biblic) în general sunt următoarele:

- el este o relație, un contract, o înțelegere;
- sunt întotdeauna două partide participante: pe de o parte Dumnezeu, de cealaltă parte o anumită grupă de oameni;
- ambele partide au obligații în cadrul legământului, pe care trebuie să le respecte;
- un legământ pornește întotdeauna de la Dumnezeu, niciodată de la om;
- Dumnezeu ia de bună voie obligații asupra Sa, omului îi sunt impuse de Dumnezeu;
- omul trebuie mai întâi să-și împlinească obligațiile (poruncile lui Dumnezeu: condițiile sub care el poate umbla cu Dumnezeu);
- drept urmare Dumnezeu Își împlinește obligațiile (făgăduințele lui Dumnezeu: părtășie cu Dumnezeu, binecuvântări pentru oameni), pe care le-a luat asupra Lui.

În Biblie se vorbește despre multe legăminte (cel puțin opt), însă în principal este vorba numai de două: de vechiul și de noul legământ:

- față de întâiul legământ (Evrei 8.7; 9.15,18) stă legământul al doilea (Evrei 8.7);
- față de legământul mai puțin bun stă legământul mai bun (Evrei 7.22; 8.6);
- față de legământul temporal stă legământul veșnic (Evrei 13.20);
- față de legământul vechi (Evrei 8.13) stă noul legământ (Evrei 8.8,13; 9.15; 12.24).

Cele șapte puncte enumerate mai sus sunt valabile atât pentru vechiul legământ cât și pentru noul legământ, diferența între cele două legăminte este în principal în punctul al șaselea:

- sub vechiul legământ binecuvântarea lui Dumnezeu era dependentă de împlinirea Legii de pe Sinai: dacă Israel ar împlini Legea, Dumnezeu ar binecuvânta poporul (Exodul 19 și 24; compară cu Leviticul 26; Deuteronomul 29);
- sub noul legământ toate cerințele sfinte ale lui Dumnezeu sunt împlinite în și prin Persoana lui Hristos și lucrarea Sa. Așa că punctul 6 a fost respectat pe deplin și Dumnezeu este liber să dăruiască binecuvântările Lui fiecăruia care se bazează pe jertfa lui Hristos; aceasta este tratat în continuare în Evrei 9 și 10.

În noul legământ totul este în jurul Persoanei și lucrării lui Hristos:

- în jurul Persoanei Sale, căci El este Mijlocitorul unui nou legământ (Evrei 8.6; 12.24);
Un mijlocitor mijlocește între două persoane (aici: între Dumnezeu și om): Hristos a împlinit cerințele lui Dumnezeu și duce pe om la Dumnezeu (compară cu 1 Timotei 2.5,6);
Hristos a realizat această mijlocire prin moartea Sa (Evrei 9.15);
Hristos este totodată executor testamentar al legământului (= testament; vezi comentariul la Evrei 9.16,17)
- în jurul lucrării Sale:
 - noul legământ se bazează pe sângele (vărsat) al lui Hristos (Matei 26.28; Marcu 14.24; Luca 22.20; 1 Corinteni 11.25; Evrei 9.14,15; 10.29; 12.24; 13.20);
 - el se bazează pe jertfa lui Hristos (Evrei 9.14,15,26-28; 10.10,14).

Noul legământ nu este o chestiune care odinioară a fost necunoscută și care acum este revelată prin scriitor. Așa cum are loc deseori, scriitorul poate și aici să se refere la Vechiul Testament, care era bine cunoscut cititorilor lui. În Ieremia 31.31-34 este vestit categoric un legământ nou. Faptul acesta dovedește deja că vechiul legământ evident nu era în stare să garanteze binecuvântările făgăduite de Dumnezeu. Căci binecuvântarea era dependentă de împlinirea Legii. Și Legea nu a dus nimic la desăvârșire (Evrei 7.11,19). Nu pentru că Legea (care a fost dată de Dumnezeu) nu era bună (compară cu Romani 7.12), ci pentru că omul, căruia i-a fost dată Legea, nu era bun; la fel și vechiul legământ nu era „fără cusur” (Evrei 8.7), deoarece omul prin natura lui nu este fără cusur (Evrei 8.8). Faptul că prin Ieremia a fost vestit un legământ nou, dovedește că cel vechi a fost dat la o parte (Evrei 8.13). Dar prin aceasta au fost date la o parte și preoția vechi-testamentală, locașul sfânt și jertfele!

Noul legământ este însă desăvârșit și fără cusur:

- El stă complet în afara domeniului de responsabilitate omenească (aceasta înseamnă că binecuvântarea nu este dependentă de faptele noastre; desigur din binecuvântarea primită trebuie să rezulte fapte bune);
- El este dependent în totalitate de acțiunea lui Dumnezeu și de aceea este întemeiat pe făgăduințe mai bune (versetul 6). Aceasta înseamnă că aceste făgăduințe nu sunt cuplate de o condiție, care este în noi. Ele își au condiția numai în Dumnezeu: „făgăduința moștenirii eterne” (Evrei 9.15);
- De aceea binecuvântările nu sunt temporale, ci veșnice; nu sunt pământești, ci cerești; nu sunt îngrădite, ci sunt nesfârșite;
- Sub vechiul legământ Dumnezeu a luat poporul de mână (Evrei 8.9), ca pe un copil (compară cu Galateni 4.1-5), dar sub noul legământ noi suntem fii (Galateni 4.5-7).
- Sub noul legământ Legea nu este pusă ca un jug (compară cu Faptele apostolilor 15.10; Galateni 5.1), ci este înscrisă în minte și pe inimă (Evrei 8.10);
- În noul legământ nu sunt clase intermediare de învățați ai Legii, nici colectiv (ca și concetățenii) nici spirituali (ca frați). Fiecare are o relație personală cu Domnul (Evrei 8.11);
- Sub vechiul legământ era o amintire permanentă de păcate (Evrei 9.9; 10.1-3), deoarece omul a devenit inacceptabil de fiecare dată când eșua; însă sub noul legământ păcatele au fost înlăturate odată pentru totdeauna prin sângele lui Hristos (Evrei 9.12; 9.14,26,28; 10.10,12,14-18).

Formal noul legământ va fi încheiat cu Israel (cele zece seminții) și cu Iuda (cele două seminții). Acesta va fi încheiat la începutul Împărăției păcii de o mie de ani; așa cum rezultă din context din Ieremia 31. Cu toate acestea cititorii epistolei către Evrei (și de asemenea și noi) aveau a face cu noul legământ;

- Cititorii erau în timpul acesta rămășița din Israel conform unei alegeri a harului (Romani 11.5). De aceea ei au primit o împlinire anticipată a ceea ce în curând va fi valabil pentru întregul Israel (Israelul convertit) (compară și aplicarea profeției la cititorii iudei [după părerea mea] din 1 Petru și 2 Petru);
- Noul legământ nu se va „încheia” cu credincioșii Adunării din timpul actual, ci el „se aplică” la noi prin apostoli (2 Corinteni 3.6);
- Noi suntem sub binecuvântările noului legământ, deoarece noi suntem sub Mijlocitorul noului legământ, Cel care este viața noastră;
- Noi savurăm binecuvântările noului legământ, deoarece noi am fost curățiți prin sângele noului legământ;
- Noul legământ într-adevăr nu este valabil pentru noi în sensul literar al cuvântului (căci în ceea ce privește litera el va fi încheiat cu Israel), dar foarte sigur „în ceea ce privește Duhul” (2 Corinteni 3.6); aceasta include de altfel totodată o diferență față de Israel. În cadrul noului legământ în sensul literei, litera Legii va fi înscrisă pe inima lui Israel (Evrei 8.10); însă pe inimile noastre Duhul înscrie Persoana lui Hristos (2 Corinteni 3.1-6,17,18).

Deci și pentru noi sunt valabile binecuvântările minunate ale noului legământ: făgăduința vieții veșnice, o lucrare a Duhului lui Dumnezeu în mintea și în inima noastră, filiațiunea, și de aceea părtășia și adorarea, cunoașterea deplină a Domnului, iertarea veșnică și desăvârșirea.

Versetul 6: dar acum: se referă la „decii, dacă” din versetul 4: dacă Hristos ar fi pe pământ, El nici măcar nu ar putea fi preot în sens legitim. De altfel ar fi numai o preoție pământească, temporală și nedesăvârșită. „Dar acum” El a obținut o slujbă mult mai înaltă. Nu pe pământ, ci în cer. Această slujbă nu are loc în cadrul preoției conform Legii de pe Sinai și a vechiului legământ, ci în cadrul unui legământ nou, care nu este întemeiat pe Lege, ci pe har. Chiar dacă noi cădem, noi nu avem a face cu o Lege, care ne leapădă, ci cu harul care ne primește (dacă ne mărturisim păcatele). Tronul, înaintea căruia Marele Preot al nostru Își face „slujba mult mai înaltă” este de aceea nu un tron de judecată (așa cum era chivotul, în care se aflau cele două table de piatră), ci este un tron al harului (vezi adnotarea la Evrei 9.5; vezi de asemenea și Evrei 4.16). Cuvântul „slujire” este aici leitourgia; cu privire la înțeles vezi Evrei 8.2 („slujitor”).

Mijlocitor al unui legământ mai bun: pentru a înțelege versetul în totalitatea lui (și prin aceasta și restul capitolului 8 din epistolă), trebuie să ne ocupăm mai întâi mai detaliat cu cuvântul „legământ”. Cuvântul grecesc pentru aceasta este diatheke. Acesta este derivat de la dia („separat” sau „despărțit unul de altul”) și tithemi („a așeza”). Deci literalmente înseamnă „ceea ce este stabilit (reglementat, disponibil) între doi (două partide)”. În greaca clasică cuvântul înseamnă „dispoziția referitoare la posesiune prin intermediul unui testament”, sau simplu „testament, dispoziție, înțelegere, contract, legământ”. În Coine, greaca din timpul Noului Testament, însemna exclusiv „testament, ultima voință”. Înțelesul acesta este folosit în Evrei 9.16,17 (vezi adnotarea), dar și în Galateni 3.15, unde nu este vorba de un „legământ” între două părți, ci de diatheke, care este confirmat de un om și de aceea a devenit inatacabil: o ultimă dorință. Dar cum se potrivește aceasta cu traducerea „legământ”, deoarece un legământ este o înțelegere între două părți? Când traducătorii LXX au redat cuvântul ebraic pentru „legământ” cu diatheke, fără îndoială aceasta a avut loc așa deoarece ei au fost conștienți că un legământ biblic niciodată nu poate fi o înțelegere între două partide de aceeași valoare, ci dimpotrivă întotdeauna o ultimă voință a unei părți (și anume Dumnezeu) în favoarea altei părți (și anume o anumită grupă de oameni). Compară în privința aceasta de exemplu Galateni 3.15 cu Galateni 3.17; Luca 1.72 („legământul Său”); Faptele apostolilor 3.25; 7.8 („i-a dat legământul”). Desigur LXX nu putea tăgădui elementul al doilea al cuvântului diatheke, și anume devenirea eficientă a unei diatheke pe baza morții testatorului (vezi de altfel Evrei 9.18). Însă aceasta este potrivit pentru epistola către Evrei, căci noul legământ intră în vigoare prin moartea lui Hristos. El Însuși a făcut legământul fiind Dumnezeu (Fiul) (vezi detalii în comentariul la Evrei 9.16,17).

Un „legământ” este în general o colecție de condiții, puse de Dumnezeu și pe baza cărora un om poate avea legătură cu Dumnezeu și Dumnezeu poate binecuvânta pe om. Sub vechiul legământ aceste condiții constau în Legea de pe Sinai – în noul legământ condițiile puse de Dumnezeu (răscumpărarea „din încălcările de sub întâiul legământ”, Evrei 8.9,15, și crearea unei baze legitime pentru binecuvântările noului legământ) au fost împlinite în și prin jertfa lui Hristos. Realizarea lucrării este atribuită tuturor celor care acceptă lucrarea lui Hristos, care se așează

Înapoia „sângelui legământului”. Evanghelia ne vestește mântuirea în Hristos, legământul ne oferă parte la această mântuire. El este intrarea în părtășia cu Dumnezeu și în binecuvântările lui Dumnezeu. Făgăduințele date sub vechiul legământ erau pământești și temporale; ele conțineau o țară pământească și un popor pământesc și binecuvântări materiale. Sub noul legământ este vorba de binecuvântări veșnice: făgăduințele din acest legământ conțin o „moștenire veșnică” (Evrei 9.15). De aceea legământul este și un „legământ veșnic” (Evrei 13.20). Noi am venit la Dumnezeu în relații veșnice, care sunt mult mai presus decât ce este pământesc și temporal. Vom vedea aceasta. Pe de altă parte în acest caz nu trebuie să ne gândim la binecuvântările creștine specifice (ca de exemplu paternitatea lui Dumnezeu, locuirea lăuntrică a Duhului Sfânt, unitatea trupului lui Hristos). Aici este vorba de binecuvântări care sunt partea tuturor credincioșilor adevărați din toate epocile (Evrei 8.10-12). Și credincioșii care au trăit sub vechiul legământ au primit în cele din urmă iertarea păcatelor pe baza sângelui noului legământ, al sângelui lui Hristos. Cu toate că noul legământ va fi încheiat literalmente cu Israel, sângele noului legământ este singura bază adevărată pe care stă fiecare credincios din fiecare epocă înaintea lui Dumnezeu. Aceasta deci, în sens moral și spiritual, nu este specific nici iudaic și nici creștin. De aceea noul legământ nu este nicidecum o circumscriere a poziției noastre creștine. Sângele legământului este numai baza pentru relația noastră cu Dumnezeu. Și pe lângă aceasta este vorba de relația noastră personală, căci iertarea păcatelor este o chestiune personală. Dar tocmai pe parcursul epistolei către Evrei se vorbește despre lucruri care depășesc cu mult această bază (de altfel necesară). Intrarea noastră în Locul Preasfânt ca fii de preoți are ca țel adorarea Persoanelor divine. De aceea în Locul Preasfânt cu siguranță nu se vorbește în primul rând despre iertarea păcatelor (cu toate că desigur fără iertarea păcatelor nimeni nu poate intra în Locul Preasfânt). Și pe lângă aceasta, adorarea este o chestiune colectivă, o chestiune a familiei preoțești, a casei de preoți (Evrei 3.6; 10.21), a casei Marelui Preot. Noi suntem în Locul Preasfânt ca „tovarăși ai lui Hristos” (Evrei 1.9; 3.14); noi am devenit aceasta într-adevăr numai cu condiția iertării păcatelor noastre, dar de aceea aceasta nu este încă „tema” Locului Preasfânt. Acolo noi suntem în Hristos înaintea lui Dumnezeu, ceea ce este Hristos pentru El și acolo Dumnezeu este pentru noi, ceea ce El este pentru Hristos. Cu toate acestea nimeni nu are voie să minimalizeze iertarea păcatelor. Singurele două dați, când în epistolele lui Pavel se vorbește despre iertarea păcatelor respectiv a greșelilor (Coloseni 1.14; Efeseni 1.7), aceasta stă în legătură cu binecuvântările noastre cele mai mari! Nu sângele jertfei arderii de tot, ci sângele jertfei pentru păcat este dus în Sfânta Sfintelor. Că noi avem privilegiul să intrăm în Locul Preasfânt ca o familie de închinători, aceasta își are baza în faptul că sângele noului legământ a fost stropit înaintea și pe chivotul legământului, pe tronul lui Dumnezeu (compară cu Leviticul 16.14,15).

Mijlocitor: acesta este acela care mijlocește între două persoane, care au încheiat un legământ, au făcut o înțelegere. El reprezintă interesele ambelor părți. Hristos S-a ocupat de interesele omului, prin aceea că a luat asupra Sa obligațiile omului (compară garantul în Evrei 7.22) și a suferit pentru el moartea, care a anulat neîmplinirea obligațiilor. Însă Hristos a reprezentat și cerințele lui Dumnezeu. El a dat lui Dumnezeu o bază sfântă și desăvârșită, pe care Dumnezeu poate binecuvânta pe om și poate avea relații cu el. Dacă ne gândim la înțelesul pe care îl are în principal cuvântul diatheke, și anume „testament, ultima dorință (voință)”, atunci mijlocitorul este totodată executor testamentar, care îndeplinește voia lui Dumnezeu în favoarea omului.

Totodată El este însă și testatorul, care prin moartea Sa a făcut posibilă îndeplinirea acestei voințe (Evrei 9.16,17).

Promisiuni mai bune: ne-am ocupat deja detaliat cu promisiunile (vezi Evrei 4.1; 6.12,15,17; 7.6) și am văzut că promisiunile noastre se leagă strâns de promisiunile date patriarhilor (Evrei 6.12). Și ei priveau spre o moștenire cerească în Împărăția păcii care va veni. Dacă versetul nostru vorbește despre promisiuni mai bune, aceasta nu înseamnă în primul rând că acestea sunt mai bune decât promisiunile date patriarhilor, ci sunt mai bune decât promisiunile care aparțin vechiului legământ de pe Sinai. Împlinirea promisiunilor era dependentă de respectarea Legii (vezi Galateni 3.10,12). Față de acestea stau „promisiunile mai bune” ale noului legământ, care este din nou necondiționat. El nu este absolut deloc dependent de ascultarea noastră (căci prin natura noastră noi suntem neascultători), ci depinde exclusiv de jertfa lui Hristos. „Promisiunile mai bune” sunt mai bune și dintr-o altă privință: promisiunile, care au fost făcute în legătură cu Sinai, erau exclusiv pământești și temporale (vezi între altele Deuteronomul 28.1-14), însă promisiunile noului legământ sunt – în continuarea promisiunilor date patriarhilor, în orice caz în ce privește așteptările lor (Evrei 11.10,16) – cerești și veșnice (compară cu Evrei 9.15).

Versetul 7: faptul că Dumnezeu a făcut cunoscut prin profetul Ieremia un legământ nou, ar trebui să arate clar cititorilor epistolei către Evrei – care cu plăcere voiau să țină cu tărie la anumite lucruri ale vechiului legământ – că vechiul legământ evident nu era desăvârșit. El nu era „fără cusur”. Însă desigur aceasta nu spune că în vechiul legământ se ascundea ceva greșit; nu putea să fie așa, deoarece el a fost plănuțit și încheiat de Dumnezeu Însuși. Pe de o parte vechiul legământ punea omului obligații îndreptățite. Dumnezeu Se putea aștepta justificat ca aceste porunci să fie respectate de creatură față de Creatorul ei. Pe de altă parte legământul a oferit perspectiva celor mai minunate promisiuni ale lui Dumnezeu. „Astfel că, într-adevăr, Legea este sfântă și porunca este sfântă și dreaptă și bună” (Romani 7.12) – și totuși noi spunem: „Legea n-a desăvârșit nimic” (Evrei 7.19). Dar aceasta nu este din cauză că Legea ar fi rea, ci pentru că omul este rău. Legea este foarte bună – și de aceea și vechiul legământ – pentru omul fără natură păcătoasă, dar nu este potrivită pentru păcătoșii de neîmbunătățit. Aceștia pot deveni numai nefericiți printr-o astfel de Lege, deoarece Legea le amintește permanent că ei nu pot corespunde cerințelor lui Dumnezeu și de aceea pierd permanent binecuvântarea lor (compară cu Romani 7.7-25). Aceasta era tocmai intenția lui Dumnezeu. Căci în felul acesta omul va învăța că el numai pe baza unui legământ de o altă natură va moșteni binecuvântările. Vechiul legământ nu este fără cusur, deoarece omul nu este fără cusur. Aceasta devine clar și aici în legătură cu versetele 7 și 8: faptul că este necesar un al doilea legământ arată că primul legământ nu era fără cusur. Dumnezeu scoate în evidență aceasta atunci când anunță noul legământ, prin aceea că El îi muștră pe israeliți.

Loc: fraza din versetul 7b nu spune simplu: ... căci altfel nu ar fi fost necesar un al doilea legământ; ci: ... nu s-ar fi „căutat loc” pentru un al doilea. Gândesc că aici nu trebuie să se pună întrebarea, cine a căutat. Sensul este destul de abstract. Dacă se vrea, se poate gândi atât la Dumnezeu cât și la om. Înțelesul general este acesta: când s-a văzut că întâiul legământ nu desăvârșea nimic, s-a pus întrebarea dacă este loc pentru un al doilea legământ, care să nu mai fie

dependent de obligații, care să trebuiască să fie împlinite de oameni păcătoși, lipsiți de putere. „Locul” a fost găsit în și prin lucrarea de ispășire făcută de Hristos, care a luat asupra Lui obligațiile primului om și le-a împlinit și astfel a pus baza pentru binecuvântările lui Dumnezeu.

Versetul 8: muștrându-i, spune: cum am spus, întâiul legământ în sine nu era de muștrat. El era pentru a muștra pe israeliți. Chestiunea este prezentată aici în așa fel că anunțarea noului legământ era în sine o muștrare la adresa izraeliților; căci dacă ei și-ar fi împlinit responsabilitatea sub vechiul legământ – dar, ceea ce nu puteau face – atunci nu ar fi fost nevoie de un legământ nou. Acum însă, deoarece vechiul legământ a eșuat din cauza păcatelor lor, Dumnezeu „trebuia” să facă un legământ nou cu ei, dacă El voia să binecuvânteze pe poporul Său. Și în orice caz Dumnezeu voia aceasta. Nu este așa, că Dumnezeu a încheiat un legământ nou cu Adunarea (Biserica), deoarece vechiul legământ cu Israel a eșuat. Deseori chestiunea este prezentată în felul acesta; dar prin aceasta chestiunea este falsificată. Niciunde în Scriptură Dumnezeu nu încheie un legământ cu Biserica. (Faptul că și creștinii profită de binecuvântările noului legământ, aceasta este o altă chestiune.) Când vechiul legământ cu Israel a eșuat, Dumnezeu încheie un legământ nou cu același Israel – în orice caz cu izraeliții care se întorc la Dumnezeu. Contextul din Ieremia 31 (Evrei 8.8-12 este citat din Ieremia 31) arată clar aceasta cititorilor fără idei preconcepute. Capitolele strâns legate unul de altul – Ieremia 30 și 31 – vorbesc despre întoarcerea lui Israel în țară. Desigur aici este o referire la întoarcerea din captivitatea babiloniană, dar este clar, că conținutul profeției are o dimensiune mult mai mare, deoarece întoarcerea și restabilirea lui Israel sunt legate cu următoarele evenimente profetice:

- Împlinirea va avea loc „în zilele din urmă” (Ieremia 30.24);
- Restabilirea lui Israel are loc înaintea necazului cel mare (Ieremia 30.7; compară cu Daniel 12.1; Matei 24.21; Apocalipsa 3.10);
- Partea necredincioasă a poporului va fi judecată (Ieremia 30.11; 31.30);
- Toate popoarele, în mod deosebit cele care se ridică împotriva lui Israel, vor fi judecate și supuse (Ieremia 30.8,11,16,17); și anume ...
- lui Mesia, Fiul lui David, care va realiza restabilirea lui Israel. El este centrul restabilirii (Ieremia 30.9,21);
- Altfel decât la întoarcerea din captivitatea babiloniană, restabilirea viitoare va fi atât pentru cele zece seminții cât și pentru cele două seminții. Ele se vor întoarce dintre toate popoarele în țara făgăduită (Ieremia 30.3,4; 31.9,15,27,31);
- Dreptatea, pacea și bucuria vor domni în Israel, fără să mai fie distruse vreodată (Ieremia 30.18-20; 31.4-7,12-14, 24,25,38-40).

Epistola către Evrei arată clar că, cu toate că acest legământ va fi încheiat formal prin Mesia abia la începutul Împărăției păcii, baza acestui legământ a fost pusă deja, prin aceea că Mesia Și-a vărsat sângele și a făcut lucrarea. Și de aceea binecuvântările, cu toate că ele vor veni abia în viitor asupra poporului unit și restabilit, pot fi partea credincioșilor dintre evrei, care în epoca actuală aparțin Bisericii. Am văzut deja că toți creștinii credincioși, chiar și toți credincioșii tuturor timpurilor nu stau pe o altă bază înaintea lui Dumnezeu, decât pe baza sângelui noului legământ, al sângelui lui Hristos. Pe baza acestui sânge lui Dumnezeu nu I-a rămas nimic altceva

de făcut, decât să ne binecuvânteze. De aceea anunțarea acestui nou legământ nu conține nici o cerință din partea lui Dumnezeu, ci numai promisiuni, așa cum se exprimă prin cele șapte forme de timp viitoare („Eu voi ...”):

- „Eu voi încheia un nou legământ” (Evrei 8.8),
- „Eu voi face un legământ” (Evrei 8.10),
- „Eu voi da legile Mele în mintea lor” (Evrei 8.10); (în limba greacă este aici un participiu, „dând legile Mele în mintea lor”, însă în ebraică în Ieremia 31.33 verbul este la viitor),
- „Eu o voi scrie pe inima lor” (Evrei 8.10),
- „Eu le voi fi Dumnezeu” (Evrei 8.10),
- „Eu voi fi îndurător față de nedreptățile lor” (Evrei 8.12),
- „Eu nu-Mi voi mai aminti de păcatele lor” (Evrei 8.12).

Versetele 8-12 sunt citate din LXX, unde (condiționat printr-o altă împărțire) găsim versetele în capitolul 38. Epistola către Evrei adaugă la citare unele îmbunătățiri stilistice din greacă. Diferența esențială față de LXX este că epistola către Evrei înlocuiește de două ori verbul pentru „a încheia (un legământ)” (diathithemi, din aceeași rădăcină ca diatheke, legământ) printr-un alt verb. În versetul 10 este „a ridica, a fonda” și în versetul nostru este „a încheia, a isprăvi, a termina”. Probabil prin aceasta vrea să se scoată în evidență puterea noului legământ care termină și desăvârșește (Delitzsch).

Versetul 9: conform acestui verset, vechiul legământ este legământul de la Sinai (Exodul 19-24). Poporul a depus de trei ori jurământ, că el voia să facă tot ce a spus Iahve (Exodul 19.8; 24.3,7), așa că Dumnezeu curând a fost „constrâns”, în cazul că El nu ar fi vrut să dea poporului Legea, să dea poporului Legea ca răspuns la jurământul lor, ca să le dovedească că ei nu pot împlini Legea. Poporul era nu numai păcătos, ci el era și neștiutor în privința aceasta. El era încă „copil” (compară cu Galateni 4.1-7). Aici este exprimat foarte potrivit prin cuvintele „i-am apucat de mână”. Credincioșii de sub noul legământ, dimpotrivă, sunt fii majori ai lui Dumnezeu, care s-au cunoscut pe ei înșiși și pe Dumnezeu (compară cu Evrei 8.10b, 11b). Ceea ce Dumnezeu știa demult și poporul niciodată nu s-a gândit la sine despre așa ceva, a avut loc: „n-au stărut în legământul Meu”, aceasta înseamnă, ei nu au împlinit obligațiile pe care vechiul legământ li le-a impus și pe care ei înșiși le-au luat asupra lor. De aceea Dumnezeu nu mai putea să îngrijească de ei, El trebuia să-i pună la o parte. Dar nu pentru totdeauna. Dumnezeu Însuși va veni cu o inițiativă nouă: un legământ de o natură nouă.

Versetul 10: după acele zile: contextul din Ieremia 31 arată clar la ce se referă. Sfârșitul zilelor (Ieremia 30.24) a venit atunci când vor fi trecut zilele de împrăștiere și apăsare (Ieremia 30.7), și vor începe zilele Împărăției păcii pline de bucurie și dreptate sub Mesia. Noul legământ, care atunci „se va încheia” formal cu Israel, este deja acum „realizat” pentru noi (2 Corinteni 3.3,6). Noi primim deja acum binecuvântările noului legământ, atâta timp cât Israel ca popor încă nu are aceste binecuvântări.

Legile Mele în mintea lor: cele două părți principale ale noului legământ sunt:

- o lucrare pentru noi; la aceasta se referă expresia „slujba dreptății” din 2 Corinteni 3.9;

- o lucrare în noi; la aceasta se referă expresia „slujba Duhului” din 2 Corinteni 3.8.

Prima parte o găsim în versetul 12: aceasta este iertarea păcatelor, care atât pentru noi cât și în curând pentru israeliți va fi aceeași. Pe baza sângelui noului legământ Dumnezeu va îndepărta pentru totdeauna păcatele tuturor credincioșilor din toate timpurile. Cu partea a doua (pe care o găsim în versetul nostru) este ceva mai complicat. În privința aceasta este o diferență între noi astăzi și Israel în viitor. Sub vechiul legământ Legea era pentru Israel ca un jug apăsător (Faptele apostolilor 15.10); din cauza plății morții, care era urmarea (Romani 6.23), legământul este numit „slujba morții” (2 Corinteni 3.7). Nu exista – cel puțin în cadrul legământului formal – nici o lucrare a Duhului lui Dumnezeu. Însă în noul legământ Israel este curățit lăuntric și împăcat. Israeliți vor fi primit o natură nouă, care dorește să împlinească legea, și care prin Duhul lui Dumnezeu vor fi în stare să facă aceasta. De aceea ei nu vor mai purta Legea ca pe un jug, ci o vor purta în inimile lor (compară cu Proverbele 3.3; 7.13); Legea va fi înscrisă pe inima lor și în mintea lor; așa cum era la Hristos (Psalmul 40.8) și cum de altfel a fost dintotdeauna la izraeliții născuți din nou (Psalmul 119.11,34,36,112,129). Însă cu privire la credincioșii care aparțin Adunării este puțin altfel. Ei nu au fost niciodată formal sub Legea de la Sinai, și niciodată Legea nu a fost înscrisă pe inima lor. Duhul lui Dumnezeu „lucrează” la inimile noastre nu cu Legea, ci cu Persoana lui Hristos: „Voi sunteți epistola noastră, scrisă în inimile noastre, cunoscută și citită de toți oamenii, fiind arătați că sunteți epistolă a lui Hristos, alcătuită prin slujba noastră, scrisă nu cu cerneală, ci cu Duhul Dumnezeului celui viu; nu pe table de piatră, ci pe table de carne, ale inimii” (2 Corinteni 3.2,3). Conform cu 2 Corinteni 3.6-8 Legea de pe Sinai, scrisă pe table de piatră, este pusă față în față nu numai cu legea scrisă pe tablele inimii noastre – așa cum va fi literalmente cu Israel sub noul legământ încheiat cu Israel – ci și cu Persoana lui Hristos. De aceea Pavel spune de asemenea că noul legământ față de noi nu este conform „literei”, ci conform „Duhului”:

(a) în sensul literei noul legământ este numai pentru Israelul viitor, restabilit; în sens spiritual el este și pentru noi;

(b) în inima lui Israel va fi scrisă „litera” Legii vechi de pe Sinai, însă în inimile noastre va fi scris duhul Legii întregi, a întregului Vechi Testament. Și Duhul este Domnul Însuși (2 Corinteni 3.17). În Israel va fi scrisă Legea, în noi va fi scris Duhul Legii, acesta este Hristos.

De altfel nu trebuie făcută o diferențiere mare între cele două; căci ce sens ar avea dacă se va spune că noul legământ își găsește aplicare și la noi? Israel va îngriji în curând foarte bine de legea dinlăuntru, el va cunoaște Legea în sens spiritual în dimensiunea intenționată de Dumnezeu și făcută cunoscut prin Hristos în predica de pe munte. Poporul nu va cunoaște și nu va iubi Legea despărțită de Mesia. Și invers, Hristos este Acela pe care noi Îl purtăm în inimile noastre, Domnul, Duhul Vechiului Testament. Și pentru noi Domnul acesta nu poate fi despărțit de porunci: „Legea lui Hristos” (Galateni 6.2; compară cu 1 Corinteni 9.21). Legea aceasta va fi „dată” (pusă) în mintea noastră, pentru ca noi să o înțelegem, s-o pătrundem, s-o pricepem. Ea va fi scrisă pe inima noastră, în partea cea mai dinăuntru, în centrul spiritual al întregii noastre gândiri, al voinței și al simțirii, al tuturor chibzuințelor, deciziilor, emoțiilor și pornirilor. Relația cu Dumnezeu ia naștere din inimă: El este Dumnezeul „nostru” și noi suntem poporul „Lui” – o

expresie care se întâlnește foarte des în profeți și este repetată de mai multe ori în Noul Testament (2 Corinteni 6.16; Apocalipsa 21.7).

Versetul 11: noul legământ va fi baza pentru viața socială și religioasă a poporului Israel în Împărăția păcii viitoare. Nu va mai fi nici o despărțire între aceste două domenii ale vieții, așa cum cu regret este deseori la creștini. Va fi un tot unitar, pus sub domnia lui Hristos și reglementat prin poruncile Lui. Aceasta se referă atâta la relațiile reciproce ca și „concetățeni” cât și ca „frați”. Pentru ambele domenii ale vieții vor fi legi, așa cum era cazul în Vechiul Testament. Însă atunci erau necesari cărturari, ca să bage legile în capul poporului și judecători, ca să impună împlinirea legilor. Însă în Împărăția păcii legile vor sta înscrise în inimile izraeliților. Fiecare izraelit va avea relația lui personală cu Dumnezeu, Îl „va cunoaște”, va avea părtășie lăuntrică, conștientă cu Dumnezeu și astfel va cunoaște poruncile Lui și le va practica în viața lui. Toți vor face aceasta: cei mici și cei mari, copiii și bătrânii, cei slabi și cei tari, cei proști și cei dotați.

Versetul 12: aici avem aspectul al doilea al noului legământ: „slujba dreptății” (vezi comentariul la versetul 10). Dumnezeu va arunca în adâncul mării toate păcatele poporului Său, ca să vorbim limbajul lui Mica 7.19. El va fi îndurător cu poporul Său cu privire la nedreptăți (acesta este sensul din versetul 12a), prin aceea că El va înlătura (acoperi, șterge) pentru totdeauna toate păcatele și niciodată nu Se va mai gândi înapoi la ele (acesta este sensul din versetul 12b). Acest ultim aspect va fi tratat mai detaliat în Evrei 10. Iertarea păcatelor este amintită aici abia la sfârșit, nu pentru că ea nu ar fi importantă sau că ea ar fi dăruită poporului abia la sfârșit, ci dimpotrivă, poporul primește mai întâi iertarea păcatelor. Dar, așa cum am spus, iertarea păcatelor include foarte mult, de exemplu și curățirea drumului în Locul Preasfânt, unde a fost dus sângele jertfei pentru păcat; abia după ce poporul a primit „cunoașterea” lui Dumnezeu și a tot ce el a primit în Hristos și prin Hristos, el va putea cuprinde cu privirea dimensiunea iertării păcatelor.

Versetul 13: versetul acesta accentuează ceea ce a fost arătat în versetul 7. Chiar și numai faptul că Dumnezeu a făcut cunoscut un legământ nou, El a declarat legământul de la Sinai ca fiind învechit, depășit și perimat. Căci dacă vechiul legământ ar fi fost suficient, atunci Dumnezeu nu ar fi trebuit să vestească nici un legământ nou. În afară de aceasta: legământul de odinioară nu devine „învechit” abia după ce noul legământ va fi încheiat oficial la începutul Împărăției păcii. Vechiul legământ a fost declarat ca fiind „învechit” deja atunci când Dumnezeu a lăsat să fie anunțat prin Ieremia noul legământ. Deci noi trăim din timpul lui Ieremia în situația că primul legământ a fost declarat „învechit”, în timp ce noul legământ formal nu a intrat încă în vigoare. Eu cred de altfel că versetul 13b („aproape de dispariție”) se referă la începutul Împărăției păcii. În timpul de după Ieremia și înainte de Împărăția păcii este un eveniment important, care nu numai declară vechiul legământ ca fiind „învechit” (de fapt, foarte îmbătrânit), ci care în practică îl înlocuiește complet (practic, îl decuplează, îl face să dispară). În privința aceasta trebuie să ne gândim că „vechiul” (anticul) și „învechitul” (îmbătrânitul) include nu numai vechiul legământ, ci și întreg sistemul vechi, care a dat naștere la această epistolă, și preoția de atunci precum și serviciul preoțesc de odinioară (versetele 3-6). De aceea mulți gândesc cu privire la versetul 13b

la pustiirea Templului în anul 70 după Hristos. Cu distrugerea Templului a dispărut serviciul preoțesc, și prin aceasta a încetat practic întregul sistem vechi. Alții sunt de părere că versetul 13b trebuie privit din punctul de vedere al lui Ieremia. Dacă Dumnezeu prin el a declarat legământul de odinioară ca „învechit”, era de așteptat ca el să dispară în curând. Așa a avut realmente loc câteva secole mai târziu prin venirea lui Hristos și prin moartea Sa ca jertfă.